

Asia: VN/13357/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle vuosilomalain säästövapaan pitämisen ajankohtaa koskevan sääntelyn muuttamiseksi sekä eräiden muiden lakien tekniseksi muuttamiseksi

Palaute pyydetään esittämään alla olevan jaottelun mukaisesti.

1. Yleistä lausuttavaa esitysluonnoksesta

Hallituksen esitysluonnos perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen puoliväliriihen kirjaukseen, jonka mukaan jatkossa työnantaja päättäisi säästövapaan pitämisen ajankohdan kuten muidenkin vuosilomien kohdalla, ellei muuta sovita. Esitys toteuttaa kirjauksen vain osittain.

2. Säästövapaan pitämiseen liittyvät ongelmat: Minkälaisia ongelmia käytännössä on havaittu? Ovatko mahdolliset ongelmat lähinnä yksittäisiä vai onko kyse laajemmasta ilmiöstä?

-

3. Työntekijöiden kuuleminen: Työnantajan velvollisuus selvittää työntekijöille tai heidän edustajilleen säästövapaan pitämisessä työpaikalla noudatettavat yleiset periaatteet (22 §)

Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että työnantajan olisi selvitettävä työntekijöille tai heidän edustajilleen myös säästövapaan pitämisessä työpaikalla noudatettavat yleiset periaatteet. Työnantajan olisi mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon työntekijöiden esitykset ja noudatettava tasapuolisuutta myös säästövapaan sijoittamisessa, kuten nykyisin vuosiloman osalta.

Pidämme ehdotusta hyvänä, koska työntekijä tietäisi jo ennakolta, jos säästövapaan pitämisen ajankohtaan liittyy työnantajan puolelta rajoitteita. Työntekijä voisi tällöin arvioida mahdollisesti jo ennen vuosiloman säästämistä, voisiko hän pitää säästövapaan suunnittelemanaan ajankohtana, millä voi olla vaikutusta säästämisspäätökseen. Toisaalta työnantajan tarpeiden tietäminen helpottaisi myös jo säästöissä olevien säästövapaiden pitämisen suunnittelua.

4. Säästövapaan ajankohdan määrittelyä koskeva menettely: Sopimista koskeva lähtökohta, työntekijän säästövapaan pitämistä koskeva pyyntö ja työnantajan perusteltu vastaus (27 a § 1 ja 2 mom.)

Pidämme hyvänä ehdotuksen mukaista lähtökohtaa, että työnantaja ja työntekijä ensisijaisesti sopisivat säästövapaan ajankohdasta.

5. Huomiot työnantajan kieltäytymisoikeudesta (27 a § 3 mom.)

Pidämme hyvänä, että työntekijän viime kädessä yksipuolinen päätösvalta säästövapaan pitämisen ajankohdasta poistettaisiin ehdotuksen mukaan nykyisestä 27 §:n 3 momentista. Mutta emme pidä hyvänä emmekä tarpeellisena, että työnantajan kieltäytymisoikeudelle työntekijän esittämän säästövapaan ajankohdan osalta asetettaisiin ehdotetussa 27 a §:n 3 momentissa edellytyksiä tai kynnyksiä.

Työnantajalla tulisi olla selkeä ja riidaton oikeus kieltäytyä työntekijän esittämästä pyynnöstä säästövapaan ajankohdan osalta ilman ehdotettua vaatimusta haitan aiheutumisesta - kuten vuosilomankin osalta on. Tällä vältettäisiin työpaikoilla aiheutuvat haitan määrittelyyn ja toteen näyttämiseen liittyvät erimielisyydet. Työnantajan on joka tapauksessa ehdotetun 22 §:n muutoksen myötä mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon työntekijöiden esitykset ja noudatettava tasapuolisuutta säästövapaan sijoittamisessa.

Ennakoimattomat säästövapaat voivat vaikeuttaa merkittävästi henkilöstöressurssien hallintaa ja yrityksen toimintaa. Säästövapaan ajankohdalla on erityistä merkitystä pienemmissä yrityksissä, työvoimavaltaisilla aloilla, sesonkialoilla sekä aloilla, joilla työntekijöiden ammattipätevyysvaatimuksia säännellään lainsäädännöllä (esim. kuorma- ja linja-autonkuljettajat).

6. Muut huomiot vuosilomalain muutoksista

Säästövapaata koskevaan muutostyökokonaisuuteen tulisi sisällyttää rajoitus, kuinka monelta vuodelta työntekijällä olisi mahdollisuus kerryttää säästövapaata ilman että työnantaja ja työntekijä olisivat siitä erikseen sopineet. Ehdotetussa uudessa 27 a §:ssä tulisi määrätä, että säästövapaa olisi annettava viimeistään tietyn ajan kuluessa sen lomanmääräytymisvuoden päättymisestä, jonka vuosilomasta säästövapaa olisi säästetty, elleivät työnantaja ja työntekijä sovi asiasta toisin.

7. Muut mahdolliset huomiot; tekniset muutokset liitelakeihin

-

Vasarainen Mari
Autoliikenteen Työnantajaliitto ry